

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10748 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10748 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i.. / 21
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	5
Període d'impartició	Anual
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
José Alejandro Pitaluga Ivorra alejandro.pitaluga@uib.cat	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

Professor: Alejandro Pitaluga és professor de Geografia i Històries de l'any 1992. Al llarg d'aquests anys ha exercit la docència a centres de Formentera, Menorca i Eivissa. Ha ocupat diversos càrrecs a instituts d'educació secundària entre els quals destaquen dos anys com a cap de departament a l'IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella), 4 anys també com a cap de departament a l'IES sa Blanca Dona (Eivissa), dos anys com a cap d'estudis a l'IES sa Blanca Dona (2002-2004) i vuit anys com a director al mateix centre (2010-2017). Ha col·laborat, com a formador, en cursos de funció directiva organitzats per la Direcció general de Formació professional i Formació del professorat de la Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears. Des de l'any 2018 és professor associat de la UIB per al Màster de Formació del Professorat a la seu d'Eivissa.

L'assignatura Metodologia i recursos en el procés d'ensenyament-aprenentatge a l'àrea de Geografia i Història pretén dotar als futurs professors de la matèria dels coneixements bàsics necessaris per la seva activitat docent. A partir de la metodologia didàctica pròpia de les Ciències Socials, l'alumnat podrà adquirir estratègies metodològiques fonamentals sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge en Geografia i Història a més de conèixer i aplicar els recursos propis de la matèria. Es tracta que l'alumnat conegui la dinàmica de l'aula mitjançant l'adquisició dels principis fonamentals de l'ensenyament de les Ciències Socials.

Requisits

Els requisits generals d'accés al Màster

Competències

Guia docent

Específiques

- * Saber transformar el currículum en programes d'activitats
- * Adquirir criteris i destreses per a la selecció i elaboració de recursos didàctics
- * Desenvolupar i aplicar metodologies que contemplin la diversitat de l'alumnat
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, desenvolupar estratègies per fomentar un clima positiu de convivència
- * Conèixer els recursos educatius propis de la matèria

Genèriques

- * Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament- aprenentatge, potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies de l'àrea
- * Cercar, processar i comunicar informació, transformar-la en coneixement i aplicar-la al procés d'ensenyament-aprenentatge
- * Concretar el currículum, planificar i aplicar diferents metodologies adaptant-se a la diversitat dels estudiants
- * Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure la seva capacitat d'aprenentatge
- * Dominar les destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Els continguts que es treballaran aniran vinculats a altres matèries del Màster necessàriament (currículum, avaluació..) tot i que els plantejaments aniran enfocats al tractament metodològic del que s'estigui treballant a cada moment.

Es contempla la flexibilitat d'aprofundiment en els continguts que el grup classe consideri més necessaris per la seva formació

Continguts temàtics

- A. La metodologia a les Ciències Socials
- B. Elements que influeixen en l'aplicació de diverses metodologies
- C. Selecció i seqüenciació de continguts referits a la metodologia
- D. L'enfocament comunicatiu
- E. Un procés d'aprenentatge
- F. Els recursos
- G. Orientacions didàctiques pels diferents tipus de metodologies i continguts

Metodologia docent

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10748 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Tot i que hi haurà algunes presentacions teòriques per part del professor, es prioritzarà a totes les sessions la realització d'activitats i petits debats. Serà fonamental la intervenció i la participació dels alumnes que hauran d'elaborar un portfoli o carpeta d'aprenentatge. Les classes tendran la finalitat de proporcionar una informació adequada sobre metodologia i uns recursos i estratègies que permetin, als futurs docents, dissenyar i/o triar activitats per a les seves unitats didàctiques, projectes i petites investigacions o treballs de recerca, i que es puguin aplicar a l'aula. Es fomentarà l'exposició de les conclusions de les activitats i les tasques com un espai per a la reflexió crítica. Es realitzaran també lectures i activitats amb tècniques de treball cooperatiu i els agrupaments seran flexibles. També hi hauran activitats específiques relacionades amb la gestió de l'aula i l'alumnat.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Portfoli, activitats i debats	Grup gran (G)	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluarà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	30

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Elaboració d'una unitat didàctica	L'alumnat planificarà de manera individual una unitat didàctica, amb les activitats i recursos corresponents, adreçades a l'ESO i de la seva especialitat. Partirà d'una descripció prèvia del grup classe i haurà d'establir unes pautes de gestió de l'aula. A la tasca s'avaluarà la capacitat d'establir el marc de relacions, les competències treballades, els objectius, les activitats i les orientacions didàctiques, els recursos didàctics emprats i les activitats d'avaluació.	15
Estudi i treball autònom individual	Lectura i comentari d'articles	L'alumnat llegirà, analitzarà i comentarà un o dos articles de contingut pedagògic (metodologia i/o recursos) dels que trobarà penjats a la plataforma MOODLE de l'assignatura. S'avaluarà la capacitat d'anàlisi, argumentació, la qualitat de la informació aportada i la capacitat crítica i de reflexió.	40
Estudi i treball autònom en grup	Projecte interdisciplinari de recerca	L'alumnat elaborarà en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També	40

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
		s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Per a obtenir una qualificació positiva de l'assignatura, l'alumnat ha de complir obligatòriament tots els requisits següents:

- Ha d'assistir al mínim de classes presencials que estableix la llei com a requisit previ per ésser avaluat-
- Ha de participar a les classes activament i amb una actitud positiva realitzant de manera individual o en grup les activitats proposades pel professor.
- Ha de demostrar la capacitat d'expressió oral, domini del vocabulari i capacitat d'argumentació i justificació.
- Ha de realitzar les activitats proposades pel professor durant les sessions presencials dins el termini corresponent.
- Al Campus Virtual trobarà articles, documents, fitxes d'observació, adreces de recursos i diferent material que els ajudaran a completar el bagatge tant teòric com pràctic per al desenvolupament de l'assignatura. La seva lectura crítica i anàlisi constituïran un element de gran ajuda per a l'avaluació positiva de l'assignatura.
- Ha de realitzar totes les activitats descrites en l'apartat presencial i no presencial de Metodologia i obtenir-ne una avaluació positiva.
- Ha de realitzar les participacions al fòrum i lliurar els treballs dins la data corresponent. No s'acceptaran treballs fora de termini.
- Els treballs copiats o plagiat parcialment o totalment, suposaran l'avaluació negativa de l'assignatura i no seran recuperables.
- Els treballs han d'ajustar-se a la normativa lingüística pel que fa al domini dels conceptes i de la terminologia apresada i a aspectes d'adequació, coherència, cohesió i correcció.

L'incompliment d'alguns d'aquests requisits suposarà suspendre l'assignatura.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10748 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Portfoli, activitats i debats

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluarà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'exposició i la capacitat de reflexió, argumentació així com la participació activa assertiva. L'assistència, la participació i la iniciativa i interès manifestat durant el curs.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Elaboració d'una unitat didàctica

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat planificarà de manera individual una unitat didàctica, amb les activitats i recursos corresponents, adreçades a l'ESO i de la seva especialitat. Partirà d'una descripció prèvia del grup classe i haurà d'establir unes pautes de gestió de l'aula. A la tasca s'avaluarà la capacitat d'establir el marc de relacions, les competències treballades, els objectius, les activitats i les orientacions didàctiques, els recursos didàctics emprats i les activitats d'avaluació.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la coherència en la planificació de la unitat: redacció d'objectius, continguts i competències bàsiques; seqüenciació d'activitats; procediments d'avaluació, etc. Es valorarà també la capacitat d'incorporació de metodologies, activitats i estratègies de gestió de l'aula explicades de manera reflexiva i argumentada.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Lectura i comentari d'articles

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat llegirà, analitzarà i comentarà un o dos articles de contingut pedagògic (metodologia i/o recursos) dels que trobarà penjats a la plataforma MOODLE de l'assignatura. S'avaluarà la capacitat d'anàlisi, argumentació, la qualitat de la informació aportada i la capacitat crítica i de reflexió.
Criteris d'avaluació	Es tindrà en compte especialment la qualitat de la reflexió que s'hi produeix.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Projecte interdisciplinari de recerca

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat elaborarà en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10748 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

	s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	L'alumne s'autoavaluarà mitjançant una graella facilitada prèviament per tal de poder realitzar la modificació dels aspectes que cal millorar
Percentatge de la qualificació final:	30%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- BENEJAM, P.; PAGÉS, J. (coord.) (1997): *Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Educación Secundaria* Barcelona ICE-UB Horsori
- CASAS M.(coord.) (2005): *Enseñar a hablar i a escriure ciències socials* Associació de mestres Rosa Sensat. Col.lecció Premi de Pedagogia Barcelona
- GIMENO SACRISTAN J., PÉREZ GÓMEZ A. (2002): *Comprender y transformar la enseñanza* Ed. Morata 10ª ed. Madrid
- HERNÁNDEZ CARDONA F.X. (2002): *Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia* Ed. Graó Barcelona
- LICERAS RUIZ A. (2000): *Tratamiento de las dificultades de aprendizaje en Ciencias Sociales* Grupo Editorial Universitario Granada
- SOUTO GONZÁLEZ X. M. (1999): *Didáctica de la geografía. Problemas sociales y conocimiento del medio* Ed. del Serbal Barcelona
- TREPAT C., COMES P.(2000) : *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales* Ed. Graó col.I. MIE núm.133 Barcelona
- TRIBÓ TRAVERIA G. (2005) : *Enseñar a pensar históricamente. Los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia* Ed. Horsori Barcelona

Bibliografia complementària

- AAVV (2011): *Qué, quan i com ensenyar les competències bàsiques a secundària. Proposta de desplegament curricular* Ed. Graó Barcelona
- AVILA R. M. (2001)*Historia del Arte enseñanza y profesores* Ed. Díada Sevilla
- AVILA R., BORGHI B., MATTOZZI I. (ed.) (2009): *La educación de la ciudadanía europea y la formación del profesorado* Pàtron Ed. Bolonia
- BARDAVIO A., GONZÁLEZ P. (2003) : *Objetos en el tiempo. Las fuentes materiales en la enseñanza de la historia* Ed. Horsori Barcelona
- BATLLORI R., CASAS M. (2000): *El conflicto y la diferenciación. Conceptos clave en la enseñanza de las Ciencias Sociales* Ed. Milenio Lleida
- BENEJAM P., PAGÉS J. (coord.) (2003): *Guías Praxis para el profesorado ESO Ciencias Sociales* Ed. Praxis Madrid
- BREU R., AMBRÓS A. (2011): *CinEscola* Ed. Graó Barcelona
- BREU R. AMBRÓS A. (2011): *10 ideas clave. Educar en medios de comunicación. La educación mediática* Ed. Graó Barcelona
- CARRETERO M., POZO J. I., ASENSIO M. (1999):*La enseñanza de las ciencias sociales* Ed. Visor Madrid
- FELIU M., HERNÁNDEZ F.X. (2011): *12 ideas clave enseñar y aprender historia* Ed. Graó Barcelona
- FORN I SALVA F. (2010) : *El laboratorio d'història. La pràctica en la reconstrucció del passat* Ed. Horsori Barcelona
- GARDNER H. (2000) : *La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas* Ed. Paidós Madrid

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10748 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

- HUGUET I COMELLES T. (2006): *Aprendre junts a l'aula. Una proposta d'educació inclusiva* Ed. Graó Barcelona
- MURPHY J. (2011): *Más de 100 ideas para enseñar historia* Ed. Graó Barcelona
- PAGÉS J., CASAS M. (2005): *Republicans i republicanes als camps de concentració nazis. Testimonis i recursos didàctics per a l'ensenyament secundari* Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona . Barcelona
- PÉREZ GÓMEZ A. (coord) (2010): *Aprender a enseñar en la práctica: procesos de innovación y sus prácticas de formación en la educación secundaria* vol IV Ed. Graó Barcelona
- PRATS J. (2011) : *Geografía e Histpria .Complenetos de formación disciplinar* voñ I Ed. Graó Barcelona
- PRATS J. (coord.) (2011): *Didáctica de la Geografía y la Historia* vol I I Ed. Graó Barcelona
- PRATS J. (coord) (2011): *Geografía e Historia investigación innovación y buenas prácticas* vol. III Ed. Graó Barcelona
- SANTACANA J., SERRAT N. (2005) : *Museografía didáctica* Ed. Ariel Barcelona
- SANTACANA J., HERNÁNDEZ CARDONA X. (1999) :*Enseñanza de la arqueología y la prehistoria* Ed. Milenio Lérída
- TREPAT C. (1995): *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico* Ed. Graó Barcelona
- TREPAT C. , COMES P., (1998): *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales* Ed. Graó Barcelona
- TREPAT C.(2002):*El taller de la mirada . Una didáctica de la història de l'art.* Ed. Pagès Lleida
- TREPAT C. , RIVERO P. (2010):*El aprendizaje multimedia de la historia* Ed. Graó Barcelona .
- TREPAT C. (2003): *Didáctica de la història de l'art. Una proposta de formació inicial* Ed. Pagès Lleida
- ZABALA A. (1995): *La pràctica educativa. Com ensenyar* Col. Guix núm 18 Ed. Graó Barcelona

Altres recursos

- REVISTES DE DIDÀCTICA DE LES CIÈNCIES SOCIALS
- iber. Didáctica de las Ciencias Sociales , Geografía e Historia Ed. Graó
- Con-Conciencia Social . Anuario de didáctica de geografía, historia y otras ciencias sociales Fedicaria Madrid AKAL
- Enseñanza de las Ciencias Sociales ICE de la UAB i de la UB
- Proyecto Clio
- Els recursos en xarxa es penajran al moodle